

JAARVERSLAG LANDGOED DE WIERSSE BV VOOR HET JAAR 2022

ALGEMEEN & BELEID	<p>In 2022 is een tweede herbestemmingsonderzoek door MG en AJ, in samenwerking met adviseurs, afgerond. Dit onderzoek bouwt voort op het beleidsplan 2021-2026 en het herbestemmingsonderzoek 2021. Ter voorbereiding van een ruimer openingsplan zoals in het concept beleidsplan aangekondigd zijn in 2021 de tuinen vanaf juni tot en met september iedere donderdag en zaterdag geopend (2021: alleen donderdag).</p> <p>Nieuw beleid en de begroting voor de ANBI stichting is in 2022 gecirculeerd en wordt in 2023 naar verwachting vastgesteld.</p>
POM STATUS	<p><u>De vragenlijst</u> (om het jaar) voor de Monitor Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed is ingevuld. Op basis van de antwoorden die we gegeven hebben, zijn de kleuren groen, geel, oranje of rood toegekend.</p> <p><u>De Benchmark Monitor Professionele Organisaties voor Monumentenbehoud 2021-2022</u> is online beschikbaar, daarin worden alle POM-resultaten vergeleken.</p> <p>Op 22 januari 2022 was er een digitaal overleg tussen alle POM's. De Wiersse heeft hieraan deel genomen.</p>
Boterfabriek (eigendom 2022)	<p><u>Oude Boterfabriek</u>: Op 4 april 2022 is de boterfabriek gekocht. Het is de bedoeling om hier 5 appartementen in te maken.</p>
Stichting Victor de Stuers en familie archief	<p>Vanaf 1991 werken J. van Laar en L. Gatacre één dag per week samen aan de inventarisatie van het familie archief (30 strekkende meter). Het einde is in zicht.</p>
Herbestem- min- gsonderzoek	<p>In Augustus 2022 is het tweede herbestemmingsonderzoek voor de tuinen en bijgebouwen afgerond door Edzard Prent Architecten en landschapsarchitect en adviseur P. Morrison.</p>

GEMEENTE Bronckhorst	<p><u>Fractiebezoek VVD</u>: In november de VVD-fractie op werk/kennismakingbezoek geweest met acht raadscommissieleden.</p> <p><u>Symposium Landgoederen en Buitenplaatsen</u>: met RCE, Gelders Genootschap en andere BKB-leden heeft AJ een kennismakingsbijeenkomst met lezingen georganiseerd waarbij aanwezig waren: leden van het gemeentebestuur en ambtenaren van de gemeente Bronckhorst, leden van het Bronckhorst Kroonjuwelen Beraad en overige genodigden. De aanleiding was het aantreden van een nieuw gemeentebestuur en het 10-jarig bestaan van het Bronckhorst Kroonjuwelen Beraad, het BKB.</p>
PROVINCIE GELDERLAND	<p><u>Subsidie restauratie 'functioneel erfgoed' provincie Gelderland</u> is in 2021 verleend voor de beschoeiing (1925) en het talud van de binnengracht, de Bredebrug, de Stuwbrug en het hekwerk naar de taxuslaan. Al deze objecten behoren tot de Rijksmonumentale tuinen en hadden op korte termijn groot onderhoud en restauratie nodig. De werkzaamheden zijn begin 2022 uitgevoerd. De totale kosten werden geschat op €63.657,37, waarvan 50% door de provincie wordt gesubsidieerd, anders dan in afgelopen jaren waarin de subsidiehoogte 60% was. Door de stijging in o.a. materiaalkosten is het geheel substantieel duurder geworden (€71.940,74). De provincie kan deze verhoging niet doorrekenen op de subsidie.</p> <p><u>Subsidie Revitalisering Bos (SPUK) buiten Natura 2000</u> is aangevraagd voor het verwijderen van exoten binnen oude boom- en bosgemeenschappen op het landgoed. Het gaat om het verwijderen van Amerikaanse Vogelkers (vooral in oude hakhoutpercelen zeer ongewenst). Door de ligging op rabatten is dit zeer kostbaar.</p>

<p>HUIS EN BIJGEBOUWEN</p> <p>WIERSSERALLE E 5, 7, 9</p> <p>(Zie projecten vergelijkende cijfers)</p>	<p><u>Lekkage kelder:</u> Het plafond van de kelder is te dun om het te kunnen injecteren (geconstateerd door Perfusie b.v. en de monumentenwacht) . De gehele stoep boven de kelder aan de westkant is verwijderd en is bedekt met dakleer. De klinkers zijn daarna in het zand gelegd. De kelderlekkage is opgelost. Als het droog is, kan het geschilderd worden en weer in gebruik genomen worden. De oostkant moet nog.</p> <p><u>Het calamiteitenplan</u> is herzien (wordt jaarlijks aangepast aan de hand van ontwikkelingen) en het Risico-Inventarisatie en Evaluatie wordt bijgehouden op de website van Stigas. De jaarlijkse brandoefening met vrijwilligers en medewerkers is uitgevoerd.</p>
<p>TUIN en PARK</p>	<p>SIM subsidie is voor de Rijksmonumentale tuin aangevraagd en gehonoreerd. Aanvraag is aan de hand van het begrotingsmodel opgemaakt.</p> <p><u>In de rozentuin</u> was de tentoonstelling oude granen en bijpassend akkerflora succesvol. De rozen zijn al meer dan 110 jaar oud en de grond in de rozentuin is erg uitgeput geraakt. Om de grond te herstellen zijn de rozen naar de moestuin verplaatst. In de tussentijd is gekozen voor een tijdelijke tentoonstelling van historische granen en de bijpassende akkerflora, die inmiddels zeer zeldzaam of verdwenen zijn uit ons agrarisch landschap. Einde 2022 is de buxus er wel zeer slecht er aan toe. Er wordt sindsdien gewerkt aan een structureel plan voor de toekomst van de rozentuin samen met Pip Morrison.</p> <p><u>Winterseizoen</u> is door klimaatverandering verkort. Het blad valt langzaam en later van de bomen, waardoor er langere tijd in de tuinen gewerkt moet worden en minder tijd voor werk in het bos over blijft. Ook de lente is vroeger in aantocht.</p> <p><u>Rhododendrons</u> zijn ook deze zomer op veel plaatsen in de tuinen door de zon verbrand en door droogte uitgevallen. De slechte rhododendrons zijn vervangen met zaailingen die op andere, ongewenste plekken opkwamen. Helaas zaait deze invasieve exoot zich op veel ongewenste plekken uit. Op de plekken waar we hem wel willen heeft hij het soms weer moeilijk.</p> <p><u>Schelpenkalk</u> is aangebracht op alle bloemrijk hooiland in de tuin.</p> <p><u>Schapen in de tuinen:</u> Onderzoek is uitgevoerd naar het gebruik van schapen met een no-fence-systeem in de tuinen. Vanwege chip-tekorten en technische storingen is het no-fence-systeem niet beschikbaar momenteel.</p>

	<p><u>Omzetting van traditioneel gazon naar bloemrijkhoiland</u> is in 2022 uitgebreid met het westgazon. Ook is met het RCE afgestemd om in 2023 dit verder te ontwikkelen en toe te passen op het voorplein. Dit bespaart veel maaiwerk en zorgt ook voor betere biodiversiteit. Daarnaast is het gazon in de zomer jaarlijks verdord door de droogte.</p> <p><u>Het Medler</u> heeft het hooi opgehaald van het hooiland om te gebruiken voor zaad voor de nieuwe natuur binnen het waterschapsproject.</p> <p><u>De kanten van de paden</u> zijn hersteld tot de oorspronkelijke breedte en plaatselijk weer rechtgetrokken. W.E.G. Gatacre heeft in zijn tuinontwerp alle paden minimaal 1.90 m breed gemaakt, zodat je met twee personen zij aan zij van de tuinen kunt genieten.</p> <p>Moestuincursus: De Wiersse heeft een deel van de moestuin aan de gemeente Bronckhorst geleend voor een moestuincursus. Er waren 12 deelnemers.</p>
Bezoek tuinen en park	<p>Bezoek aan de tuinen is aanzienlijk veranderd door corona. Sinds 2021 zijn de tuinen wekelijks open op donderdagen (vanaf april tot en met september). In 2022 zijn de tuinen ook op zaterdagen geopend. Ook de groepsbezoeken zijn aangetrokken.</p>
PUBLICITEIT	<p><u>Bruine borden</u> zijn langs de N319 geplaatst om bezoekers via de hoofdingang te laten komen (i.p.v. via boterfabriek, zoals aangegeven op de sat-nav) en om meer bezoekers te trekken.</p> <p><u>Stentor</u>-artikel op 09-10-12 'Hoe voelbaar is de energiecrisis op een Landgoed' door Till Behne, interview met AJ over duurzame oplossingen en energiegebruik op de Wiersse.</p> <p><u>Stentor</u> 02-06-2022 'Kasteeltuinen De Wiersse in Vorden extra open met Pinksteren' door Elisabeth van Horen</p> <p><u>Het Buiten</u>: Willemieke Ottens interview met MG over historische tuinen en klimaatverandering</p>

	<p><u>Achterhoek Publiciteitskrant</u> -Feikje Breimer- interview met MG over ruimere openstelling</p> <p><u>In het kwartaalblad van de Historische Vereniging Old Reurle</u> staat een rubriek 'Het leven in Ruurlo 100 jaar geleden'. Artikel over Tante Theodora met foto van haar huis, rijksmonument genoemd 'hut van tante Theodoor'</p> <p>De website is door AJ vernieuwd.</p> <p>Andere mediavermeldingen blijven nodig, ook om het bezoeken van de website aan te sporen. Wij blijven een informele enquête houden om te weten hoe bezoekers van open dagen wisten dat de tuin open was.</p>
BOS & NATUUR	<p><u>"Baron en barones Van Hemert tot Dingshof-Coldewey Fonds"</u> heeft €8000,- euro uitbetaald voor de subsidie om Rhododendrons te verwijderen (verleend in 2018). Wij zijn hier heel dankbaar voor.</p> <p><u>Uitval beuken:</u> Vooral de beuken in de lanen zijn zwaar aangetast door de droogte van de afgelopen jaren. Veel beuken zijn uitgevallen en meer uitval wordt komende jaren verwacht. Waar grotere delen laan zijn uitgevallen is in 2022 wintereik ingeplant. De Wintereik is zeldzamer dan de zomereik in Nederland. Hij verdraagt meer droogte en groeit ook goed op hoge zandgrond zoals bij ons het geval. Over het algemeen hebben wintereiken minder last van meeldauw en de massale ontbladering door rupsen van groene eikenbladroller (<i>Tortrix viridana</i>) en kleine wintervlinder (<i>Operophtera brumata</i>) dan de zomereik. De eikenbladroller is de afgelopen 30 jaar sterk toegenomen op de Wiersse en is zo zwaar dat veel van onze oude eiken jaarlijks al hun blad verliezen. Dit heeft serieuze gevolgen voor de gezondheid van de boom. We hopen dat we met een variatie van soorten inheemse eiken in onze lanen en bossen deze aanvallen in de toekomst beter kunnen trotseren. Voor de nieuwe aanplant zijn biologisch afbreekbare boombeschermers gebruikt. Deze blijken waardeloos te zijn.</p> <p><u>Hakhout:</u> Kwasomp is verder afgezet door eigen medewerkers gedurende 3 weken met 3/4 man. Volgend jaar zal er verder worden afgezet. Het Onderholt is verder gegaan met het afzetten van hakhout. Zij hebben 1.5 ha in 2022 afgezet noord-west hoek Kwasomp en de rand noord en oost van de Ganzewei.</p> <p><u>Struweelhaagprojecten (2x)</u> zijn uitgevoerd. Zie Provincie.</p> <p><u>Spuk-regeling:</u> subsidie is aangevraagd. Zie Provincie</p>

WATER	<p><u>Droogte: 2022</u> nogmaals een droog jaar. De Baakse Beek heeft nogmaals (net als in 2020) geheel droog gestaan. Alleen dode vissen bleven op de bodem over. Pas in november was de Baakse Beek weer helemaal vol. Er bleef kroos op liggen door de winter heen.</p> <p><u>Samenwerkingsovereenkomst</u> is getekend met het Waterschap. Hierin is een intentieverklaring opgenomen om de waterhuishouding op de Wiersse te verbeteren, opgesteld door de Wiersse samen met Waterschap Rijn en IJssel. Er is voor de plannen een nieuwe peilbuis geplaatst bij Mulderije ten behoeve van onderzoek.</p> <p><u>Waterkwaliteit en waterkwantiteit de Wiersse Adviesrapport</u> is door Witteveen en Bosch afgerond. Specifiek wordt in het onderzoek ingegaan op een aantal onderdelen van het watersysteem: - de kwaliteit van het water dat wordt opgepompt om de grachten op peil te houden; - mogelijke ingrepen in het hart van het landgoed, zoals baggeren; - mogelijke ingrepen in het watersysteem, zoals het aanpassen van bestaande aan- en afvoerroutes; - beheersmaatregelen die de uitstraling en beleving van het landgoed op een acceptabel niveau houden.</p> <p><u>Het Medler:</u> Vergunning is in 2022 verleend voor grote herstelmaatregelen rondom de Baakse Beek. De plannen hebben aanzienlijke invloed op de meest westelijk gelegen percelen van de Wiersse. Deze vallen in het algemeen nu al onder agrarisch natuurbeheer maar er bestaat een kans dat ze nog minder bewerkbaar zullen zijn. Werkzaamheden zijn begonnen en er is hooi van ons bijzonder bloemrijke hooiland opgehaald voor de zadenbron. Zie ook Tuin.</p> <p><u>Groen-blauw monitor:</u> provincie, gemeente, Gelders Genootschap, RCE en de SKBL hebben samen met een aantal landgoederen (waaronder de Wiersse) een pilot uitgevoerd voor een Groen-blauw monitor. Hiermee zijn dronefoto's en foto's vanaf de grond genomen om een nulmeting te maken voor droogteschade. Het is in 2022 weer herhaald.</p> <p><u>Visstandonderzoek:</u> maandag 21 november is het visstandonderzoek in het traject op Landgoed De Wiersse uitgevoerd. Over de vangsten: 0 vissen aangetroffen</p>
STUDENTEN, ONDERZOEK, CURSUSSEN EN EDUCATIE	<p><i>Studenten:</i> Net als voor de coronaperiode hebben we dit jaar meerdere (internationale) studenten mogen verwelkomen. Vanuit Frankrijk (Blois) zijn er twee studenten landschapsarchitectuur die de komende twee maanden ons team versterken. Het is voor toekomstige landschapsarchitecten waardevol om mee te werken bij praktisch onderhoud alvorens aan de tekentafel plaats te nemen. En het is voor ons een voorrecht om studenten uit deze hoek te ontvangen en zo ook nieuwe contacten en vrienden te maken. In de wintermaanden zijn er twee studenten bos en natuur die hier stage hebben gelopen.</p> <p>Onderzoek (zie ook Water): Meerdere studenten van de TU Delft hebben onderzoek gedaan naar de Wiersse in verband met droogte</p>

	<p><u>Resilient estate landscapes Gelderland</u>: S. Nijhuis (TU Delft), P. Thissen (Provincie Gelderland), E. Storms (GG) – over de buitenplaatsenlandschappen rondom de Baakse beek, Veluwezoom en rondom Twello, met een aantal beknopte 'buitenplaatsportretten' waaronder een van De Wiersse.</p> <p><u>Eindrapportage Gelderse KBL</u>, geschreven door Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd Gemeente Bronckhorst door J.J. Thijssen- onderzoek naar de vrijetijdsmarkt en bezoek van kastelen in het gebied.</p> <p>- WUR, master scriptie Bos- en Natuuronderzoek: interview met MG</p> <p>Rijksuniversiteit Utrecht– onderzoek ecological river management, oplossingen voor een klimaatbestendige toekomst en (kleinschalige) opties afkomstig vanuit het buitenland, voor zijn studie Global Sustainability Science</p> <p>SKBL – Groenblauw monitor- Fenicks (zie Water)</p>
BEZOEK EN CONTACT MET ANDERE LANDGOEDER EN EN ORGANISATIES	<p><u>Groepsbezoek buiten de tuinopening</u></p> <p><u>BKB</u> heeft zijn jaarlijkse vergadering gehouden op de Wiersse</p> <p><u>VALA</u>: Vlinderwandeling voor leden van de Vala is op de Wiersse georganiseerd door Jan Stronks</p> <p><u>VALA</u>: 10-jarig jubileum van de VALA, georganiseerd door ANV 't Onderholt met een fiets- en wandeltocht langs de Wiersses natuurelementen.</p> <p><u>GPG/FPG</u>: AJ heeft zitting in het bestuur van het Gelders Particulier Grondbezit en heeft in die hoedanigheid ruim contact met andere landgoederen en grondbezitter.</p> <p><u>Onderholt</u>: AJ heeft zitting in het bestuur van het Onderholt.</p>
BUURTVERENIGING 'DE WIERSSE'	<p>De bewoners binnen de grenzen van de Wiersse (incl. de enclave van de boterfabriek) hebben dit jaar hun jaarlijkse avondbijeenkomst gehouden op 11 november in de schietvereniging bij het Medler.</p>
VRIENDEN & VRIJWILLIGERS	<p>S. Klingen heeft een lezing gegeven voor de donateurs- en vriendenbijeenkomst op 28 september.</p> <p>Voor alle medewerkers en vrijwilligers is in de zomer een uitje georganiseerd naar Middachten waar een rondleiding was door de tuinen gevolgd door Veluwse plaatcake.</p>

	Dit jaar is er weer een kerstfeest en kerstkoffie geweest voor de medewerkers en vrijwilligers
--	--